

AM FOST CÂNDVA
FEMEIE DE ONDARE

Radu Paraschivescu (n. 1960, București) trăiește în Balta Albă și se visează la Roma. E mefient față de avioane, reptile și sfaturile medicilor. Croiește articole pentru ziare și reviste, traduce romane, se ocupă cu hermeneutica ofsaidului în emisiuni de analiză fotbalistică și – mai rar decât i-ar plăcea – scrie cărți. Are câțiva prieteni francezi de nădejde (Millefeuilles, Plaisir Sucré, Macaron etc.), fără să-și fi trădat prima iubită: ciocolata de casă. Se îmbată cu vocea lui David Gilmour și chitara lui Mark Knopfler. La Humanitas, domiciliul lui profesional, publică niște cărți de „Râsul lumii“. Se îndrăgostește repede și-i trece greu. Detestă clișeele, laptele și broccoli. A scris despre nesimțiti, Inès de Castro, Maradona și Caravaggio.

Cărți: *Efemeriada* (2000, Libra); *Balul fantomelor* (2000, RAO, reeditare Humanitas, 2009); *Bazar bizar* (2004, Mașina de scris, reeditare Humanitas, 2007); *Fanionul roșu* (2005, Humanitas, Premiul Ioan Chirilă pentru cea mai bună carte de sport a anului); *Ghidul nesimțitului* (Humanitas, 2006); *Fie-ne tranziția ușoară. Mici rostiri cu tâlc* (Humanitas, 2006); *Mi-e rău la cap, mă doare mintea. Noi perle de tranziție* (Humanitas, 2007); *Cu inima smulsă din piept* (Humanitas, 2008); *Răcani, pifani și veterani* (coord., Humanitas, 2008); *Dintre sute de clișee. Așchii dintr-o limbă tare* (Humanitas, 2009); *Fluturile negru* (Humanitas, 2010); *Toamna decanei. Convorbiri cu Antoaneta Ralian* (Humanitas, 2011); *Astăzi este mâinele de care te-ai temut ieri* (Humanitas, 2012); *Maimuța carpatină* (Humanitas, 2013); *Muște pe parbrizul vieții. Nou catalog de perle* (Humanitas, 2014); *Noi vorbim, nu gândim. Nouă colecție de perle românești* (Humanitas, 2015); *România în 7 gesturi* (Humanitas, 2015); *Povești de dragoste la prima vedere* (coautor, alături de Ioana Pârvulescu, Gabriel Liiceanu, Ana Blandiana și Adriana Bittel – Humanitas, 2015); *Cum gândesc politicienii* (Humanitas, 2016); *Aștept să crăpi (de astăzi, în prime time)* (Humanitas, 2016).

RADU PARASCHIVESCU
AM FOST CÂNDVA
FEMEIE DE ONOARE

și alte povestiri

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Lidia Bodea
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristian Negoită
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu

Tipărit la Real

© HUMANITAS, 2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Paraschivescu, Radu

Am fost cândva femeie de onoare și alte povestiri /
Radu Paraschivescu. – București: Humanitas, 2017

ISBN 978-973-50-5775-6

821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382 / 0723 684 194

Precizări

Șase dintre povestirile pe care le veți citi în această carte au apărut la Editura Humanitas, în volume colective la care am contribuit sau pe care le-am coordonat. *La Medelugoj* a apărut în volumul *Casele vieților noastre*, volum conceput și coordonat de Gabriela Tabacu. *Maxine, Francine, Nadine, terrine* a apărut în volumul *Intelectuali la cratiță*, conceput și coordonat de Ioana Pârvulescu și Oana Bârna. *Amor, restanță, Sironica* a apărut în volumul *Povești de dragoste la prima vedere*, prefațat de Ioana Pârvulescu. *Istoria face trotuarul pe străzi* a apărut în volumul *Bucureștiul meu*, conceput, coordonat și prefațat de Gabriela Tabacu. *Găină și Curcan la Corbu* și '39 au apărut în volumele *Răcani, pișani și veterani* și *De la Waters la Similea*, de a căror editare și coordonare m-am ocupat.

În afara povestirilor publicate la Humanitas, am adunat câteva proze apărute la alte edituri sau în paginile unor reviste care au avut gentilețea de a-mi permite să le republic în volumul de față. Astfel, „Piano cu pianul, sau Sonata eșecului“ a apărut, cu aproape cincisprezece ani în urmă, la Editura Art, în volumul bilingv *Iubire 13/Love 13*, coordonat de Marius Chivu. „Rai care erai“ a apărut, cu mai bine de un deceniu în urmă, în revista *Dilemateca*. „Fuga mea cu Mark“ a apărut

6 *Am fost cândva femeie de onoare*

în volumul *Arta sunetelor*, conceput și coordonat de Radu Lupașcu și apărut la Editura Adenium. „*Et in Ruralia ego*“ a apărut în revista *Esquire*. „Ne pupam, să trăiți“ a apărut la Editura Polirom, în volumul *Scriitori la poliție*, conceput și coordonat de Robert Șerban.

Textele *Am fost cândva femeie de onoare* și *Niște vulturi, un scobar, un autograf* sunt apariții în premieră.

R.P.

Rai care erai

Nu trăiesc în miezul unui ev aprins, ci într-un aprilie vesel ca un bocet de văduvă bosniacă. Mă hurduc bezmetic și aud glasul roților de tren – o bombăneală metalică și sacadată, care nu-mi dă voie să dorm. Mi-e cu neputință să încerc, ce îndrăzneală!, reluarea visului întrerupt de soneria deșteptătorului, în care o apărasem pe Gabriela Sabatini de niște golani cu gânduri lacome, pentru ca apoi să mă bucur de recunoștința ei lascivă. Când mă dădusem jos din pat, Gabriela tatonase deja câteva variante de mulțumire, punându-și în valoare dreapta, reverul și mai ales smash-ul și debarasându-se de haine pe măsură ce exersa loviturile. Dar exact în clipa când își prinsese bikinii cu degetele, pregătindu-se să-i dea jos, sfredelul sonor al ceasului îmi găurise visul și-mi smulsese o înjurătură mustind de obidă.

Trenul înaintează greu, de parcă ar târî după el toate păcatele lumii. În vagon e, vorba lui Norman Mailer, „întuneric ca-n cur“. Navetiștii, cu abonamentul vârat în buzunarul de la piept, pufăie cu tâmplele rezemate de geamuri, dornici să smulgă dimineții măcar iluzia somnului. Miroase a năclăială, a marasm, a țuică pe stomacul gol și a closet. Miroase a chiloși jilavi și a pufoaice nespălate. Miroase a ratare. Vagonul scârțâie sau geme, în funcție de amplitudinea curbei. La clasa a

doua e mai bine ca la a-ntâia, fiindcă nu sunt purici. Pe blațiști îi recunoști fără probleme. Dorm și ei, dar între arătătorul și mijlociul mâinii țin înfiptă bancnota sau moneda care le asigură transportul clandestin până unde-or avea de mers. Suflet caritabil, nașul pășește pe vârfuri și le extrage delicat obolul dintre degete, atent să nu tulbure abandonul morfeic. În rarele ocazii când găsește pe cineva cu bilet, se abține cu greu să-i arunce o căutătură ostilă și câteva vorbe de la obraz.

Mă uit la ceas. Nu mai am mult și trebuie să cobor. Pe geam nu se vede aproape nimic. Ici și colo, lumina unui can-tonier insomniac sparge bezna, revoltată de cerneala care învăluie tot. Întunericul are un „ce“ hrăpăreț care mă înfioară când îmi lipesc nasul de geam. Am impresia că e gata să pulverizeze sticla și să dea năvală în tren, ca un duh colindat de ideea că lumea e prea mică pentru el. Trebuie să fiu atent să nu ratez coborârea. Din câte-am aflat, trenul stă cel mult o jumătate de minut în haltă. Ca și cum n-ar avea răbdare. Ca și cum magnetul sorții l-ar atrage cu alte promisiuni. În locul ăsta tăvălit prin smoală în care mă pregătesc să descind, șarpele ruginit nici măcar nu fluieră, cum o face în alte gări. Ocrotit de discreția mecanicului, își lasă încărcătura aproape pe furiș, parcă rușinat de propria faptă, pe o limbă de ciment spart prin care crește iarba, pentru a pleca apoi în tăcere prin câmpia bănașeană, spre noi locuri uitate de timp, de Dumnezeu și de cei mai mulți dintre oameni: Sacoșul Mic, Uliuc, Urseni, Semenic, Giroc.

După ce trenul se îndepărtează, rămân nemișcat, ca protagonistul unui film ticsit de trimiteri adânci. Îmi mijesc ochii, aprind o țigară în căuș și cercetez decorul. O haltă pustie, o fântână, doi-trei copaci și, ceva mai încolo, la câteva sute de metri, negreala unui tsunami încremenit, prin care ochii nu

pot fora la ora asta păcătoasă. Atât. Încerc o stinghereală ciudată, de parcă aş fi nimerit din greşală într-un tărâm unde intruşii sunt rău văzuţi şi prost primiţi. După ce termin ţigara şi-i strivesc mucul sub pantof, mă cuprind cu braţele şi mai stau aşa un minut-două, sperând prosteşte să se lumineze dintr-odată. Până la urmă, o iau din loc, trec peste linii şi ajung lângă placa neagră pe care scrie cu litere albe CHEVEREŞ. Bine măcar că nu s-a lăsat ceaţa şi că am coborât unde trebuia. Dacă nimeream la Sacoşul Mic sau la Uliuc?

Un prieten îmi spusese că la câteva sute de metri de haltă se afla şatra care-o adăpostea pe Lela, cea mai frumoasă ţigancă din judeţ, după care umblau toţi junii smezi ai ţinutului. Acum însă nu văd nici urmă de şatră. O aluzie indigo luminează o şandără de cer şi-mi aduce aminte de taberele de altădată. Şi de verile când mergeam la cules de mere în remorci de camioane, râzând de bătrânele care puteau să se suie doar dacă le-mpingea cineva de fund şi cântând piesele Phoenicşilor cu zurbagiii din gaşcă. Fără să-mi dau seama, încep să-mi îngân mie însumi, cu glas şoptit, ca să mă îmbărbătez pentru ce mă aşteaptă:

*Ţigănie, rai,
Rai care erai,
Caravanserai,
Foc ardea.*

*Raiul meu beteag,
De pe alt meleag,
Cât îmi eşti de drag
Nu ştiu cum.*

Nici şatra, nici Lela nu răspund convocării muzicale, cum s-ar fi întâmplat, poate, dacă regizorul vieţii ar fi turnat o

comedie *fantasy* corectă politic. Mă scarpin în cap și-mi dau seama de mărimea nesăbuiței. Regretele răsar tardiv, cum le șade bine. După o scurtă discuție cu impiegatul, ies din căsuță însoțit de surâsul lui sceptic. Îl întrebam cum ajung la tabăra de pionieri și mă privea cu solitudinea pe care te simți obligat să le-o arăți infirmilor.

— Acum ai venit? mă întrebuse, aprinzându-și un Amiral.

— Îhî. Cu personalul de Buziaș, răspusesem cu un soi de mândrie alătura cu drumul.

— Păi atunci, n-ai încotro. Tre' s-o iei prin pădure.

— Pe unde?

— Ieși de-aici, faci dreapta peste podeț și-o ții înainte. Tot înainte, adaugă el, cu un apropo pionieresc.

Mă crispasem întru câtva, dar nu voiam să par fricos.

— E mult de mers?

— Destul. Unii fac două ore, altora le-ajunge una jumate. Depinde ce catalige ai.

Când să pun piciorul pe podețul de lemn pe jumătate putred, impiegatul iese din dărăpănătura în care își duce zilele și-mi aruncă un sfat, parcă pentru a nu-și împovăra conștiința:

— Ai grijă și ține-aproape de stâlpi. Să n-ai surprize.

Ridic din umeri și dau să-l întreb ce surprize, dar nu mai am cum. A închis deja ușa în urma lui – suficient de tare ca să-mi dea de înțeles că-și pierduse destul timp cu mine. Îi respect îndrumările și străbat podețul, uitându-mă la firicelul de apă de dedesubt, în care luna sclipește complice. Urmează o porțiune de pământ întărit – nu mai plouase de aproape două săptămâni – și apoi mă trezesc la marginea valului negru pe care-l văzusem la coborârea din tren. Pădurea. Pădurea de la Chevereș.

E momentul când se produce declicul. Mă abandonez unei scurte sesiuni de autodescoasere. Întrebare: De unde

și până unde stâlpi de beton în pădure? Răspuns: O să văd. Întrebare: Și de ce mă rog ar trebui să mă țin aproape de ei la traversare? Răspuns: Fiindcă în pădure trăiesc tot felul de jivine, unele neprietenoase și majoritatea flămânde. Întrebare: Ce e pădurea de la Chevereș? Răspuns: Unul dintre locurile de vânatoare preferate ale lui Ceaușescu. Întrebare: Ce vânează Ceaușescu, în mijlocul camarilei sau alături de alți șefi de stat? Răspuns: Mistreți. În fine, întrebare: Cum sunt? În fine, răspuns: Dobitoc.

Cum am ajuns aici? Din greșeală în greșeală, ocolind cu o detașare firoascoasă sfaturile celorlalți. Cine te învață de bine îți vrea răul, îmi spusese, blocat într-o căpoșenie preșcolară. Acceptasem să țin locul unui coleg de cancelarie și să merg în locul lui la o consfătuire (mmm, dulcea esență lemnoasă!) cu directorii organizațiilor de pionieri ale școlilor din județ. Asta fusese prima eroare. A doua, evident mai mare, fusese deplasarea pe cont propriu. Refuzasem un loc în autocarul care ar fi trebuit să mă culeagă cu o seară înainte din centrul Lugojului și să mă depună, fără incidente de parcurs, în fața cabanei unde urma să se țină consfătuirea. În cazul în care l-aș fi acceptat, ar fi trebuit să sacrific nesacrificabilul: un meci al lui Real Madrid transmis de Televiziunea Iugoslavă. Și nu orice meci, ci ditamai returul unei finale de Cupă UEFA cu FC Köln, după ce, în mod misterios, nemții câștigaseră în tur cu 2-0. Existau și la mine, ca în mintea și în sufletul fiecăruia, zone în care aripa compromisului n-avea voie să ajungă, iar meciurile lui Real erau, din punctul ăsta de vedere, tabu. Dacă tot se punea problema unui sacrificiu, el trebuia să vină de la mine. În fond, nimic nu se compara cu pasa lui Martin Vázquez, cu șutul lui Michel, cu sprintul lui Camacho, cu șpagatul lui Gordillo cel cu jambierele căzute, cu preluarea lui Valdano, cu driblingul lui Butragueño

și cu tumba lui Hugo Sánchez. De dragul lor, puteam să risc orice, inclusiv propria integritate. Fizică și mentală. Și uite că le riscasem.

Dacă stau acum singur pe o limbă de ciment crăpat în halta Chevereș, la cinci dimineața, e fiindcă seara trecută n-am vrut să renunț la sărbătoare. Sigur, a meritat. *Los merengues* au înfipt cinci pumnale în pieptul nemților, după ce aceștia marcaseră primii și-și îngăduiseră erezia speranței. Fascinat de găselniță, comentatorul sârb a deschis registrul de simboluri zoologice și a conchis, cu o serie de răgete exuberante, că taurii îi răpuseră pe țapi. Acum însă, pe când cantonierul se retrage în colivie ca să-și continue somnul până la apariția următorului personal, iar eu îmi ascut dinții cu limba ca să-mi iau inima în ei, amintirea meciului își pierde treptat din strălucire. În locul ei se instalează nesiguranța și, pâș-pâș, imediat în urma sa, teama. Mă trezesc că transpir, cu tot frigul de afară. Două ore prin pădure la ora asta? O sută douăzeci de minute de beznă foșnitoare? Marșul celor șapte mii două sute de secunde negre? Brrr.

Ce opțiuni am? Nu foarte multe. Întoarcerea la Lugoj iese din discuție. Nu mi-aș periclita doar poziția mea, ci și pe a colegului căruia trebuie să-i țin locul. Aș putea să aștept să se lumineze, în ideea că pericolul vizibil e de preferat celui pe care-l simți când e tardiv. Dar aș întârzia minimum trei-patru ore, ceea ce i-ar ofensa pe apărătorii punctualității socialiste și i-ar aduce în situația de-a mă trece absent pentru prima zi. Măcar dacă aș fi dat peste șatra în care își ducea zilele preafrumoasa Lela. Aș fi promis bani cuiva ca să mă ducă până la cabană și mi-aș fi făcut mai puține griji. Altădată să nu mai strâmbi din nas când îți ies țiganii în cale, mă dojenesc în gând. Ce, îți strica să-i găsești strânși în preajma căruțelor?

*Fac țigării foc,
Focu-i la mijloc,
Fete cu ghioc.*

*Și cu cărți de joc,
Hai noroc, noroc,
Vino la soroc.*

Îmi mai aprind o țigară și mă urnesc anevoie. Mă mai uit o dată spre canton, sperând să-l văd pe ocupantul dinăuntru că deschide ușa și se oferă să mă conducă prin codri. Dar, nimic. Soileală fără griji. „Ai grijă și ține-aproape de stâlpi. Să n-ai surprize.“ Cuvintele lui îmi sapă riduri în inimă. De ce nu și-o fi ținut gura? Barem nu-mi mai făceam gânduri negre. Asta-i bună, îi sar imediat în apărare. Dacă nu-ți spunea nimic, ziceai că n-are suflet. Hai, ia-o la picior. Bagă viteză și dă-o-n mă-sa de poezie. Nu te gândi la „Mistrețul cu colți de argint“. Nu te gândi la nici un mistreț. Ochii-n patru și fii gata să te sui pe stâlp la primul zgomot suspect.

Drumul prin pădure e destul de lat pentru ca două mașini să treacă una pe lângă alta fără să se zgârie. Merg avântat, cu broboane înflorindu-mi pe frunte, și calculez distanța dintre stâlpii de telegraf, care duc, probabil, la cabană. Optzeci de metri? O sută? Stau cu urechile ciulite, gata să percep orice sunet și să reacționez. Cum o fi mai bine dacă mă prinde agresorul porcin la jumătatea distanței dintre stâlpi? Să fug spre stâlpul din față sau spre cel din spate? Cât la sută din sprint înseamnă startul? Dar întoarcerea pe călcâie? Of, fi-mi-ar Realul de răs.

Pădure dreapta, pădure stânga. Primejdia poate țâșni de oriunde. Întunericul e la fel de gros ca la coborârea din personal – o pastă neagră, întinsă pe felia vieții. Ce poetic și ce

idiot! Ce idioată e imaginea, dar mai cu seamă ce idiot am fost eu când m-am dispensat de siguranța velurată a autocarului, de căldura lui moale, de compania celorlalți participanți la consfătuire. Dintr-odată, simt un junghi în burtă. Ca un colț de mistreț. O fi de spaimă – din cauza mâncării n-are cum să fie. Încă un junghi și apoi o bruscă neliniște sfincterială. Asta mi-ar lipsi, să m-apuče pântecăraia în pădurea unde mișună mistreții lui Ceaușescu. Ar fi o situație de căcat.

Ceva se mișcă iute deasupra mea. Știu că mistreții nu zboară, nici măcar cei din Timiș, dar tot mă uit în sus îngrozit. Cine știe ce pasăre și-o fi luat zborul din cuib? Scot batista și-mi tamponez fruntea și gâtul pe care simt niște musculițe agasante. Mă uit la ceas și constat abătut că abia a trecut un sfert de oră de când am închis ușa cantonului și am pornit spre pădure. Aș da orice să fiu peste două ore, sau măcar să știu c-o să ajung teafăr la cabană. Aș da orice să vâr o bancnotă în mâna unei țigănci, iar ea să mă asigure că n-o să ratez consfătuirea.

*Vino să-ți ghicesc,
Cărțile vorbesc
Și nu ne mințesc,
Giacardea.*

*Fată de caro,
Sub cer indigo,
Să-ți spun încotro
Foc ardea.*

Da, probabil că focul arde deja în sobele de teracotă ale cabanei. Cât despre directorii cu pionierii, dorm cu toții în legea lor, după ce seara, în vreme ce eu sufeream pentru Salguero, Solana și Juanito, probabil că băuseră până la prăbu-

șirea sub masă, neștiind că, la câțiva kilometri, rupt de frică și amenințat cu diareea, un dobitoc se roagă să nu dea peste dobitoace. Musculițele devin tot mai multe. Și mai enervante. Mă șterg iar pe față și pe gât, după care bat aerul cu batista desfăcută. „Într-un mirific cadru natural“, vorba unei spicherițe de la televizor, începe dintr-odată să pută a ouă clocite și a pește stricat. Duhurile din tren sunt Christian Dior pe lângă doza asta de Cristian Dior (un „h“ mutat cum se cuvine poate să schimbe lumea, îmi spun în treacăt). Ce naiba trăsnește așa? mă întreb scârbit. După câțiva pași, ochii mi se opresc asupra unei chiselițe însângerate din care au rămas două-trei smocuri de coadă și niște oase. Broboanele de sudoare se transformă în pârlăișe care-o iau la vale pe versanții obrajilor. Sub canadiană, cămașa mi s-a lipit de corp și la fiecare pală de vânt mă simt de parc-aș fi îmbrăcat o piele rece.

Trec dârdâind pe lângă hoitul răvășit de colți. Mă uit cu coada ochiului, ca nu cumva să mă trezesc atacat pe nepusă masă. Încerc să nu mă gândesc la zbaterea scurtă și zadarnică a vietății ucise, la hărtănirea ei lacomă, la rotirea răbdătoare a ciorilor. Trebuie să-i dau de lucru minții, să-i găsesc ceva de făcut, s-o abat cumva de la resturile de cadavru pe care bâzâie cohorte de muște. Unde să găsesc ceva frumos? Ce poate să mă ajute în adâncul unei păduri în care, constat acum, tăcerea e mai amenințătoare decât sunetele?

Suntem în minutul 38. Lovitură liberă pentru Real de pe partea dreaptă a terenului. E 1-0 pentru FC Köln, după golul marcat cu nouă minute în urmă de Klaus Allofs. Spectatorii de pe Santiago Bernabéu au început să murmure, căci echipa lor riscă să intre în criză de timp. Bate Juanito în careu, Gordillo prelungeste cu o lovitură de cap, Valdano –

Cuprins

Precizări	5
Rai care erai	7
Fuga mea cu Mark	21
Ne pupam, să trăiți.	31
Am fost cândva femeie de onoare	43
Niște vulturi, un scobar, un autograf	64
Piano cu pianul, sau Sonata eșecului	79
'39	83
Găină și Curcan la Corbu.	100
La Medelugoj	117
Amor, restanță, Sironica	137
<i>Et in Ruralia ego</i>	155
Istoria face trotuarul pe străzi	165
Maxine, Francine, Nadine, terrine	176